

Търсене и извличане на информация. Приложение на дълбоко машинно обучение

Зимен семестър 2020/2021 Домашно задание №3

14 януари 2021 г.

Общ преглед

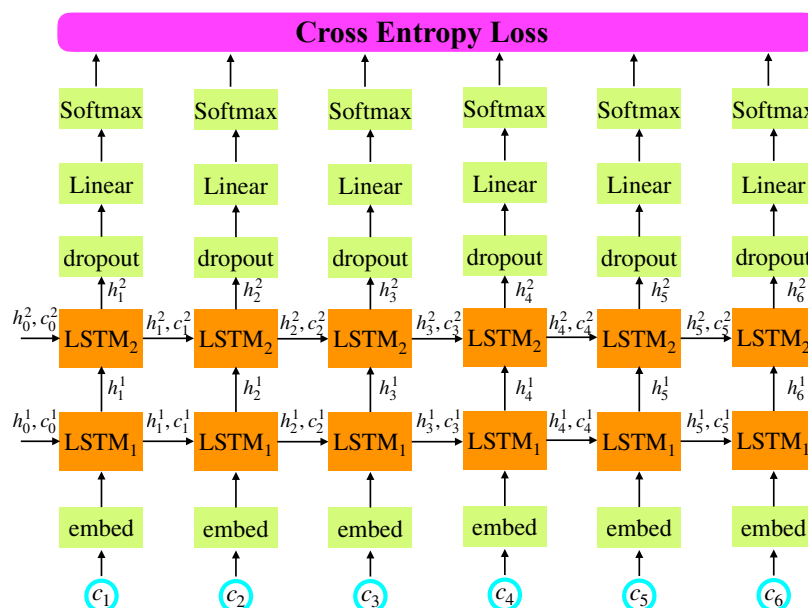
В това задание ще имплементираме Дълбок невронен поет, който автоматично ще генерира поеми на български¹. За целта ще обучим поета използвайки 14000 български поеми. Поета ще реализираме чрез използване на рекурентна невронна архитектура. По-конкретно, архитектурата е многослойна еднопосочна LSTM рекурентна невронна мрежа представена на фигура 1. Входът е последователност от вложения на символи, а след последното LSTM ниво, скрития вектор след dropout се проектира през линейна трансформация върху символите. Накрая, след softmax се получава разпределение за следващия символ в последователността.

Обучението ще извършим като минимизираме крос-ентропията на така съставения езиков модел на ниво символи.

Генерирането на нови поеми се извършва по следната процедура: Започва се с произволен начален низ от символи, който следва да започва със символа за начало на последователност ‘{’ (може да се състои и само от този символ). С този начален низ се траверсира рекурентната невронна мрежа до получаването на съответната двойка от скрит вектор h и

---

¹Генераторът на поеми, предмет на това задание, е сравнително примитивен. Генерираните от него поеми не се римуваат добре и нямат особен смисъл. В тази област има по-задълбочени подходи, които могат да генерират поеми със значително по-високо качество. Вижте например: Deep-speare: A joint neural model of poetic language, meter and rhyme, Lau et al, 2018 <http://aclweb.org/anthology/P18-1181>

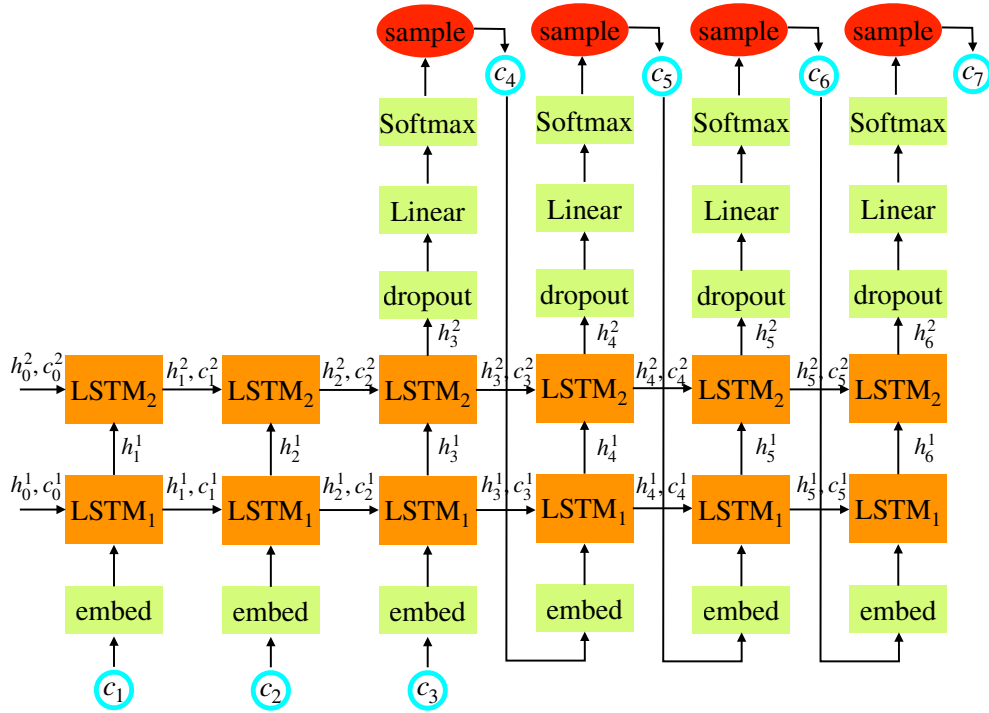
Фигура 1: Архитектура на рекурентната невронна мрежа, реализираща Дълбок невронен поет.

памет c . От h се получава разпределението p за следващия символ. Следващия символ се генерира случайно с разпределение p . Този символ се добавя към резултата и с него се запазва рекурентната невронна мрежа за получаване на следващата двойка от скрит вектор h и памет c . Тази процедура се повтаря до генерирането на символ за край на последователност или до достигане на даден лимит. На фигура 2 е представена схема на генератора на поеми.²

Забележки

1. За това задание не се предоставя код за тестване. Препоръчва се вие сами да си направите тестови скриптове, с които да се уверите в коректността на програмите ви. Също така, в кода подсказките са силно ограничени и вие имате по-голяма свобода за структурирането на вашата програма.
2. Въпреки, че са дадени примерни стойности за метапараметрите като брой слоеве, размери на влагания, размер на скритите вектори,

²Подобен генератор и други приложения на генератора може да намерите на страница: <http://karpathy.github.io/2015/05/21/rnn-effectiveness/>.

Фигура 2: Схема на невронната мрежа за генериране на поеми. В конкретния случай е представена двуслойна LSTM рекурентна невронна мрежа. На входа е зададен начален низ $c_1c_2c_3$. От скрития вектор h_3^2 , след dropout, проектиране и softmax се получава разпределение, с което се семплира следващия символ c_4 . Този символ се извежда и се подава като следващ символ на рекурентната невронна мрежа. Тази процедура се повтаря до извеждането на символ за край или достигането на зададен лимит.

dropout, размер на партидата и т.н., вие имате пълната свобода да ги променяте, за да получите по-добри резултати. Това, което ще бъде оценено накрая, е доколко добре се справя вашата програма с поставената задача.

3. За обучението на модела може да ви бъде необходимо значително повече машинно време. Ако не разполагате с мощен компютър с графичен ускорител може да се възползвате от услугата Google Colab, където безплатно се предоставя изчислителна среда с инсталирани Python и Pytorch, която може да се конфигурира да използва графична карта (GPU).

Задача 1 (5 точки)

Задачата е да имплементирате езиковия модел на дълбокия невронен поет като допълните кода във файла `model.py`. За целта може да копирате части от кода от упражнение 13, който имплементира еднопосочен LSTM с пакетиране на партиди. Към вашия код е необходимо да добавите следните допълнения:

1. Възможност за задаване на повече нива на LSTM.
2. Допълнителен dropout слой след последния LSTM слой, преди линейната проекция.

След като реализирате езиковия модел следва да го обучите. В пакета със заданието е включен файла `corpusPoems`, който съдържа 14000 поеми на български език, извлечени от сайта <http://chitanka.info>. Във файла `utils.py` са имплементирани функциите за подготовка на тренировачни данни. Вие първо трябва да подготвите данните като извикате:

```
python run.py prepare
```

След това тренирането става с извикването на програмата:

```
python run.py train
```

След завършване на обучението, програмата оценява перплексията на ниво символи на езиковия модел. Получената перплексия следва да е под 5, по възможност по-малка от 4.5. Желателно е да опитате да получите възможно най-добра стойност на перплексията, като промените стойностите на метапараметрите във файла `parameters.py`. Оценката ви ще зависи от получената перплексия.

Забележка: След успешна процедура по трениране, параметрите на модела се записват във файла `modelFileName = 'modelLSTM'`. Може да донатренирате вече запазен модел като извикате:

```
python run.py train modelLSTM
```

Перплексията на вече записан модел може отново да измерите с командата:

```
python run.py perplexity
```

Задача 2 (5 точки)

В тази задача трябва да реализирате процедура за генериране на поема. За целта трябва да попълните функцията `generateText` във файла `generator.py`, като имплементирате процедурата, която е скицирана на фигура 2. Забележки:

1. По време на генерация за получаването на разпределението върху следващия символ ще добавим параметър “температура”. По-конкретно вместо стандартното разпределение $p = \text{softmax}(\mathbf{z})$, където $\mathbf{z}$ е проекцията на последния скрит вектор върху символите, ще използваме разпределението $p_\tau = \text{softmax}(\mathbf{z}/\tau)$, където τ е параметър наречен температура. Варирането на този параметър в интервала $[0, 1]$ води до промяна на увереността на поета. По-високите стойности водят до по-разхвърляни (съдържащи повече правописни грешки) поеми. По-ниските стойности водят до по-регулярни текстове.
2. За семплирането на елемент с дадено разпределение може да използвате вградената в NumPy функция `numpy.random.choice`.

След като реализирате генератора може да го използвате за генериране на поеми с командата:

```
python run.py generate
```

Към командата може да зададете начален низ и температура:

```
python run.py generate {Иван  
python run.py generate { 0.4
```

Инструкция за предаване на домашна работа

Изисква се в Moodle да бъде предаден архив `FNXXX.zip` (където `XXX` е вашият факултетен номер), който съдържа:

1. Файловете `model.py`, `parameters.py`, `generator.py` съдържащи нанесените от вас промени

2. Файлът `modelLSTM` получен след изпълнението на Задача 1
3. Текстът на някоя по-успешната поема (по ваш избор) на вашия поет при празен начален низ.

Надявам се, че ще се забавлявате.